

Ptujska gospodarska razstava

(Nadaljevanje s 1 strani)

Razni obrtniki

Čevljarja produktivna zadruga, čevljarji privatniki, sedlarji in tapetniki iz Ptuj in okolice, vrvar, lončar in svečar ter dežnikar so razstavili okusno izdelane predmete svoje obrti, ki so vzbujali zanimanje med gledalci

Ljudska tehnika

V razstavnih sobi ljudske tehnike je bilo nazorno prikazano delo modelarjev, radio-tehnikov, fotoamaterjev, članov avtomotodruštva, kako važno je ljudsko udejstvovanje v razvoju tehnike v socialistični državi, kjer služi tehnika ljudstvu, ne pa poedincem. Člani avtomotodruštva so sestavili in usposobili avtomotor in izdelali konstrukcijo za mali avto, ki bo služil članom za učenje. Kinoprojektor je od časa do časa prikazoval slike z ozkega filmskega traka. Razglasna postaja in ozvočenje razstavnega prostora sta lelo ljudske tehnike in sta od začetka razstave dalje dobro služila svojemu namenu

Zivilska industrija

Razstavljeni izdelki iz moke, mesa, sladkorja, alkoholne pijače, likerji, jajca, očičena perutnina, mlečni izdelki so bili tako okusno pripravljene, da so privabili nase vse obiskovalce razstave, ki so se prepračili, da si podjetja v živilski industriji prizadevajo uporabiti vse domače proizvode v okusne in družbi koristne izdelke. Oblastno podjetje za odkup mleka, podjetje Perutnina, mestne pekarnice in ostali razstavljalci so s tem dokazali, da izvršujejo naloge, ki so jim poverjene

Požarnovarnostna razstava

Naprave in predmeti požarnovarnostne službe so privabljali na razstavo bolj moške gledalce, ki razumejo pomen varnosti družbenih, združnih in zasebnih gospodarskih objektov in inventarja

Umetnost in kultura

V zadnjih dveh razstavnih sobah je bila razstava umetniških slik, knjig, lokalnega tiska »Naše delo« in fotografij. Za razstavo slik niso bile zajete vse slike umetnikov iz Ptuj in začetnikov. Po obiskovalcih je bilo lahko sklepati, da razumevanje za umetniško slikanje še ni prodrla med široko množico, zato je bilo tudi o slikah premalo objektivne pohvale in kritike, pa najst je šlo za dela prof. Mežar, na, tov. Planinca ali druge razstavljalce. Soba z razstavo knjig je poživljala Prešernova slika. Za razstavljenе knjige se je zanimala mladina in odrasli, mnogim obiskovalcem pa je tudi razstava lokalnega tiska vsaj deloma razjasnila probleme tiska lokalnih časopisov.

Na razstavnem dvorišču so bili nazorno prikazani primeri državnega in združnega vrtnarstva in gozdarstva. Na zahodnem delu razstavnega prostora so bili nameščeni poljedelski stroji državnih in združnih posestev. Srednji del razstavnega dvorišča je služil obiskovalcem razstave za odhiti in okrepilo. Dnevno je vladalo za razstavo veliko zanimanje, saj je razstavo obiskalo samo do srede nad 12.000 ljudi, med temi tudi predstavniki oblasti in Partije iz bratske republike Hrvaške, ki so se o organizaciji razstave pobvalno izražali in izrekli priznanje delovnim kolektivom ptujskega okraja.

Začasna preureditev šolske zgradbe Mladike v Ptuj v razstavnih prostorih in uporaba šolskega dvorišča za razstavo

Iziranje saboterjev in špekulantov z gospodarskih položajev v Šalovcih

Šalovci, oktobra 1949

Praktično izvajanje ustavnega načela glede zasebne lastnine, da se sme omejiti in razlastiti, če to zahteva splošna korist, je bilo doslej v ptujskem okraju dokazano z mnogimi primeri zakonitih ukrepov zoper gospodarske saboterje in špekulante, ki so uporabljali pravico zasebne lastnine v škodo ljudski skupnosti.

Splošno je znano, da je odkup žitaric v ptujskem okraju dobro potekel. Poedinci iz Šalovec pa se niso hoteli pridružiti večini kmetov v ptujskem okraju, temveč manjšini saboterjev, da bi špekulirali s pridelki.

Lah Jakob in Kolarič Anton iz Šalovec sta uporabljala pravico zasebne lastnine v družbeno škodo, 324.057 din neplačanega davka za leto 1948 in neplačane akontacije za prvo polletje 1949, dolg 915 kg pšenice in 570 kg rži, 1522 kg govejega mesa in nad 2000 litrov mleka, so dokazi družbene škode iz zasebne lastnine Lah Jakoba. Tak odnos napram planskim nalogam ne kaže znakov volje Lah Jakoba, da bi s svojim gospodarstvom koristil razvoj socializma, zato je bilo nujno, da je Lah Jakobu zakonito odvzet gospodarski položaj na 41,30 ha zemlje. Glede odnosa samega, ki ga je imel Lah Jakob do planskega gospodarstva, ni težko trditi, da je Lah Jakob podoben saboterjem in špekulantom, za katere predvidevajo ljudski zakoni osebno kazen. Zato ni čudno, da je okrajno sodišče v Ptuj izreklo obsodbo o

poljedelskih strojev, živinoreje, gozdarstva, vrtnarstva in gojitve vrbe spada med prve prednosti, ki so pripomogle k temu, da je dobila razstava vzgleden izgled in obseg. V ostalem pa je obseg razstave, njen razpored močno prikrjojen obsegu petletnega plana za ptujski okraj.

Vsi razstavljeni predmeti prikazujejo predmete potreb delovnega ljudstva v proizvodnem odnosu in v privatnem življenju. Surovine razstavljenih predmetov so domačega izvora, kakor, se razume, tudi izdelki. Kvaliteta izdelkov prikazuje stopnjo iznajdljivosti poedinskih delovnih kolektivov in posameznih proizvajalcev-obrtnikov. Vsi predmeti so precizno izdelani in na nobenem ni opaziti težko prizadevanj za material, v kolikor je tega mogoče uporabljati izven okvira glavnih potreb industrializacije in elektrifikacije naše države. Pripravljalnemu odboru za izvedbo razstave ni uspelo zainteresirati še večjega števila razstavljalcev, čeravno razstavlja nad 80 razstavljalcev iz vseh treh gospodarskih sektorjev lokalne obrti in industrije, zraven tega pa še posebej večje število državnih in združnih posestev in ustanov, ki so bile v stanju tekoma časa opraviti nštetno nalog, niso pa pri tem mislile na to, da bo treba vso delo, napore in uspehe ter vzgledne ljudi prikazati tisočglavi množici delovnih ljudi iz področja okraja, republike in celo sosednjih republik. V večini razstavnih prostorov so razstavljeni predmeti, ni pa razviden pri večjem delu razstavljalcev odnos do okrajnega petletnega plana in stopnje izvršitve istega, niti ni prikazana produkcijska pot razstavljenega predmeta. Podjetja in ustanove so se lahko odločila, katere predmete bodo razstavila, niso se pa mogla očitveno odločiti, katere osebe iz kolektiva bi morale prikazati množici kot vzgledne borce za izvedbo petletke in osebe, ki so imele za kvaliteto izdelava razstavljenih predmetov največ zasluga. Tako bi bila razstava obenem slikovita manifestacija borcev za gospodarsko osamosvojitve Jugoslavije in dokaz njihovih praktičnih naporov in uspehov.

Vse, kar je videlo ljudstvo na razstavi v Ptuj, je le dokaz resnice delovnega poleta in samozavesti jugoslovanskih delovnih ljudi, na katerih se razbijajo laži, ki prihajajo po radiu ali po ustni propagandi čez meje s ciljem, da bi zavrli polet v Jugoslaviji in oslabili povezanost delavcev in kmetov ter delovnih inteligentov z državnim in partijskim vodstvom, na čelu s tov. Titom.

IZ NALOG IN PRISTOJNOSTI LJUDSKIH ODBOROV

Sakušak, oktobra 1949.

Vsakoletna skrb za gorivo v šoli, postaji NM in v stanovanju učiteljskega ter organov NM v Juršincih, kakor v stanovanjih delavcev, ki nimajo svojih gozdov, sili tudi letos okoliške krajevne odbore k reševanju problemov preskrbe z drvmi iz lokalnih virov. Mnogi lastniki gozdov bi se že morali tekoma dosedanjih let po osvoboditvi sprijazniti z mislijo, da so nam otroci največja dragocenost in da je treba skrbeti za udobje šoloobveznih otrok pozimi.

popolni zaplembi premoženja in odvzemu prostosti Lah Jakobu za 14 mesecev, zaradi starosti pogojno za dobo dveh let.

Enako je s Kolarič Antonom iz Šalovec. Davčni dolg za leto 1948 in akontacija za prvo polletje 1949 v skupnem znesku 113.179 din, dolg 375 kg pšenice in 400 kg ječmena ter dolg nad 2000 litrov mleka kažejo, da Kolarič Anton ni imel resnega namena s svojim gospodarskim položajem pomagati graditi socializmu.

Tudi njemu je bilo nujno potom zakona onemogočiti, da bi še v bodoče zavzemal gospodarski položaj na 25,45 ha zemlje. Prenehati je moralo čakanje, da bi v Šalovcih začeli poedinci razmišljati o nalogah zasebnega gospodarstva v socialistični družbi. Okrajno sodišče v Ptuj je s sodbo napravilo temu konec in izreklo odvzem prostosti Kolarič Antonu za eno leto, zaradi starosti s pogojno odložitvijo za dobo 12 mesecev, in s popolno zaplembo premoženja.

Delovni ljudje v Šalovcih ne bodo dopustili, da bi ostala ta zemlja slabše obdelana kot je bila v privatnem sektorju. Tega ne bo smel dopustiti krajevni ljudski odbor, niti množične organizacije. Na tej družbeni zemlji bo začelo v Šalovcih kolektivno obdelovanje ter izpolnjevanje planskih nalog. S to zemljo se začne v Šalovcih družbeni sektor gospodarstva, na katerem se bo razvijalo novo gospodarsko življenje.

Tekmovanju po Sirotanovičevem zgledu so se pridružili tudi delavci „Gradisa“ v Strnišču

Tehnično posvetovanje o novem načinu dela je v gradbenem kolektivu »Gradisa« v Strnišču rodilo sadove. Na srednjem delu hale A elektrolize, kjer so nam Madžari ustavili dostavo načrtov in s tem mislili, da ne bomo mogli gradbeno dela uspešno dovršiti, so naši delavci v znak protesta proti izvajanju nesocialistične protijugoslovanske gonje napovedali tekmovalje. Po predhodnem tekmovalju tesarjev in železokrivcev, ki so pripravili delovna mesta betonerm, je betonerska brigada na tem delu hale tekmovala dne 13. okt. 1949 in s tem zaključila prvi del tekmovalja.

Brigada je štela 35 tovarišev, ki so v nepolnih petih urah zabetonirali 189,5 m³ železobetona in pri tem delu povprečno dosegli normo 270,61%. V prvotni obvezi se je ista brigada obvezala, da bo to delo izvršila v desetih urah.

Tekmovalje brigade je pričelo ob sedmih jutraj. Pred pričetkom je brigadir-udarnik Crkvenič Jože takoie povedal svojim tovarišem: »Tovariši, danes tekmujejo na istem delu hale, za katerega nam Madžari niso poslali načrtov, misleč, da ga ne bomo mogli dovršiti. Kakor vidite, se delo tudi na tem delu hale že v polnem jeku razvija. Ta korak v naši gradnji je ponoven dokaz, da ne potrebujemo odpovedane pomoči od članic Informbiroja. Pokažimo danes svoje zmožnosti in prednost Titu in Partiji!« Z navdušenjem je brigada pristopila k delu. V začetku dela se je pokazala kot najboljša skupina delovodje Lampič Staneta. Prva je izpolnila nalogo. Ko je opravila delo, je priskočila na pomoč ostalim tovarišem. Najbolj so se v tej grupi odlikovali brigadir Ovcia Janez in betonerci Sever Matija, Stičar Marjia in Fridrih Janko. Videč uspehe prve grupe, je tudi Kokočeva skupina bolj živo prišla za delo. Kubik je letel za kubikom v veliko brezno opaža piramidalnih temeljev. Mašinstvo betonskega mešalca tovariš Mesarič Simon je pospeševal tempo dela. Pri mešalcu je vzpodbujal tovariše, ki so polnili in odvažali beton, k hitrejšemu delu.

Tekmovalje se je približevalo h koncu. Poslednji temelj je bil zabetoniran. Sektorski vodja tovariš Ing. Podlesnik

Branko je napovedal rezultate zmagovalne brigade: »270,61% je bila dosežena norma, dosedaj najboljši rezultat betonerske brigade v Strnišču. Ekieta novega načina dela je popoln.« Predsednik sindikalne podružnice tovariš Bajt Stane je izročil zmagovalni brigadi prehodno sindikalno zastavico najbolje brigade. Ker so na sektorju elektrolize dosedaj po novem načinu pokazali največ uspehov, dobi sektor od strani sindikalne podružnice tudi prehodno sektorsko zastavo. Navdušeni brigadirji so izjavili, da bodo na tem sektorju še tekmovali in dosegli še boljše rezultate.

Ko je udarnik Crkvenič sprejemal zastavo, je dejal: »Tovariši, to je šele začetek, Gradisovci bomo še pokazali, kako se z delom odgovarja klevetnikom!«

Po predaji zastav je brigadirje nagovoril tovariš Geč Jakob. Pozdravil ih je v imenu Republiškega odbora gradbenih delavcev, jim čestital k doseženim uspehom in med drugim dejal: »Prepričan sem, da je ta polet vzpodbuda za nadaljnji razvoj novega načina dela na vsem gradilišču. Ravno v tem vašem delu se je odražala predanost Partiji in Titu, a ta predanost je istočasno krepil odgovor Informbirojevskim državam, ki so mislile, da boč s svojo sabotažo in neofajnalno politiko zavrla naš delovni polet.«

Rezultati tega prvega večjega tekmovalja na Strnišču so veliki. Na vseh ostalih sektorjih gradnje tovarne se delavci pripravljajo, da z novim načinom dela tekmujejo in pokažejo klevetnikom, kako se gradi pri nas socializem. US

Kako bo urejen odkup žit v gospodarskem letu 1950-51

Zvezna vlada je pravkar izdala uredbo o odkupu žita v gospodarskem letu 1950-51. Kakor doslej, tako bo tudi v tem letu ob ezni odkup žitaric. Pridelovalci so dolžni po setvenem planu posejati določene površine z žitom in tako zagotoviti zadostno proizvodnjo da bodo izpolnili svoje obveznosti do države glede žita v skladu s predpisi uredbe. Kmetje in kmečke obdelovalne zadruge so dolžni prodati državi določeno količino žita in sicer pšenico, rž, soržico, pir, oves in koruzo. Razen kmetov in združ mora prodati državi žito tudi nekmetje, ki imajo zemljo posejano z žitom ter tiste osebe, ki so vzele ali dale zemljo v zakup ali v najem na polovico.

Problematičnim odkupnim podjetjem se mora obvezno prodati tudi celotna mlatniška merica, mlinska merica manipulativni mlinski presežki, merica robkača in debelega koruznega zdroba ter žitaric, ki jih dobivajo traktorske postaje in postaje za čiščenje semena kot nadomestilo za svoje delovne usluge. Rav tako morajo prodati kmečke obdelovalne zadruge vse količine (merice), ki jih dobijo kot nadomestilo za storitve, storitve kmetom (nezdružnikom).

Odkup žita se bo vršil po določenih državnih (zveznih) cenah Kmetijskim

gospodarstvom in združam se bodo poleg kupne cene izdajali tudi boni za nakup industrijskih izdelkov po nižjih enotnih cenah do višine, določene s posebnim predpisom.

Kmetijska gospodarstva lahko s presežki žita, ki jim ostanejo po obvezni oddaji, svobodno razpolagajo v okviru obstoječih predpisov. Kmetijska gospodarstva ki imajo manj kot 2 ha obdelovalne zemlje, so oproščena obvezne oddaje žita.

Vlade ljudskih republik bodo v okviru državnega plana izdale plan odkupa ter ga razdelile na oblasti. Oblasti pa bodo svoje plane nadalje porazdelile na okraje.

Določanje obvezne oddaje

Krajevni ljudski odbor bo pred setvijo naložil vsakemu kmetijskemu gospodarstvu razen gospodarstev pod 2 ha količino in vrsto žita, ki jo mora kmetijsko gospodarstvo prodati potem, ko dozorijo žita letnika 1949-50. Količina žita, ki jo bo moral kmet prodati državi, se določa po kategoriji, v katero spada kmetijsko gospodarstvo in glede na določeno normo o obvezni oddaji žita na 1 hektar obdelovalne zemlje, in sicer:

Kateg	Obseg obdel. zem.	Norma
I.	Od 2 do 3 ha	do 450 kg na 1 ha
II.	Od 3 do 5 ha	do 850 kg na 1 ha
III.	Od 5 do 8 ha	od 100 do 1100 kg na 1 ha
IV.	Od 8 do 10 ha	od 150 do 1250 kg na 1 ha
V.	Od 10 do 15 ha	od 200 do 1400 kg na 1 ha
VI.	Od 15 do 20 ha	od 250 do 1550 kg na 1 ha
VII.	Od 20 in več ha	od 300 do 1700 kg na 1 ha

Podrobnost o odkupu žita bodo vlade ljudskih republik določile s posebnimi odredbami.

V obdelovalno površino štejejo njive, vrtovi in vrtniči, sadovnjaki, vinogradi in travniki. Za obdelovalno površino se bodo štela tudi tista zemljišča, ki so bila prei njive, ki pa jih je lastnik iz špekulativnih nagibov ali drugih neupravičenih razlogov prenehal obdelovati. Zemljišča, posejana ali posajena z industrijskim rastlinami in sočivjem (zelenjava), glede katerih se je kmet pogodil z državo zaradi odkupa, se bodo upoštevala pri določanju kategorije, v katero spada kmetijsko gospodarstvo, vendar pa se ne bodo računala k obdelovalni površini, na podlagi katere bo določena obvezna oddaja žita. Vlada ljudske republike lahko odredi, da se vinogradi v posameznih vinogradniških in sadjarskih rajonih upoštevaljo pri določanju kategorije, pač pa se ne vračunajo med obdelovalno površino, na podlagi katere se določijo obvezna oddaja žita.

Če bi toča, suša, požar ali podobno uničilo žito, lahko zvezni minister za državne nabave po izvršeni cenitvi donosa zniža v prizadetih krajih količino obvezne oddaje.

Krajevni ljudski odbor bo v sporazumu s kmetijskimi organi vodil od setve do dozorišča žita evidenco o resnično posejani površini na svojem območju o stanju posevkov in drugih podatkih, važnih za izpolnitev plana kmetijske proizvodnje.

Obveznosti kmečkih obdelovalnih združ

Količino obvezne oddaje žita obdelovalne zadruge se določijo v proizvodnem

več dni ali celo tednov, vendar so se ob resnosti planskega gospodarstva tudi temu pozivu odzvali.

Peršuh Franc iz Mihovcev št. 14, ki poseduje 17,8 ha zemlje, in Goljat Marija iz Mihovcev št. 36, ki poseduje 20 ha zemlje, se prevozne akcije nista udeležila. Peršuh Franc bi moral dati v akcijo enega konja, voz in opremo, drugače konja pa Goljat Marija. Prevoziti bi morala 50 prmlasa v korist gozdne uprave v Kojnicah. Obvezi se nista odzvala. Izgovarjala sta se, da nimata človeka, ki bi ga poslala s konji na vožnjo. Redne pritožbe zoper obvezo nista vložila. Njun odnos do plana v gospodarstvu je vsekakor moral vplivati tudi na druge kmete, ker se vsi smatrajo enako obvezani napram izvedbi nalog. Izvršni odbor OLO je moral zoper njiju podvzeti ukrep, ki je dokaz zavednim kmetom, da pri planskih nalogah ni izjem in da ljudska

(gospodarstvom) planu zadruge. Razen tega prevzame kmečka obdelovalna zadruge obveznosti tistih kmetov, ki vstopijo v zadruge to ugotovitvi njih obveznosti oddaje.

Plan proizvodnje in tržnih presežkov kmetijskih pridelkov kakor tudi količine obvezne oddaje ekonomij kmetijskih združ se določa tako, kakor za kmečke obdelovalne zadruge.

Kazenske odredbe

V kolikor dejanje nima znakov drugega kaznivega dejanja, bodo kaznovani z denarno kaznijo 50.000 din ali s prisilnim delom do treh mesecev in odvzemu predmetov prekrška vsi tisti, ki so dolžni državi prodati žito, če bi se po setvenem planu ne posejali določene površine z žitom, b) brez upravičenega razloga ne izpolnijo obvezne oddaje določene količine in v določenem roku, c) dajali netočne podatke, ki so važni pri določanju obvezne oddaje. Denarna kazen 10.000 din je določena za vse tiste odgovorne uslužbence okrajnih poverjeništev za državne nabave oziroma uslužbence krajevnih ljudskih odborov kakor tudi za voditelje podjetij, ki ne bi a) zaradi malomarnega dela izdali ukrepov da bodo pravočasno določene obveznosti posameznih gospodarstev, b) pravočasno dali poročila ali pa dali netočna poročila, c) na predpisani način vodili evidenco o obveznostih in odkupljenih ter oddanih količinah, d) po veljavnih predpisih razpolagali z odkupljenim žitom in e) sprejeli pritožbe in ih ne dostavili v rešitev okrajnemu ljudskemu odboru.

Za Rdeči križ

Na sedmini za pokojno Pal Katarino iz Barislav št. 14, je bilo zbranih 412 dinarjev za potrebe Rdečega križa v ptujskem okraju.

S tem so delovni ljudje iz Barislav dokazali, da razumejo vlogo organizacije Rdečega križa in da so v občestev spomina na pokojno Katarino prinesli prispevek, ki bo v korist družbenim potrebam. Z. H.